

Västerviks kommun
Vasterviks.kommun@vastervik.se
Rektorn vid Fågelbärets skola
mats.lindstrom@vastervik.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Fågelbärets skola
i Västerviks kommun

Tillsyn i Fågelbärets skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerviks kommun under hösten 2013 och våren 2014..

Fågelbärets skola besöktes av Skolinspektionen den 27 och den 28 november 2013.

Fakta om skolan

Fågelbärets skola är belägen i Västerviks centralort. På skolan går cirka 330 elever fördelat på förskoleklass och årskurserna 1–6. Skolan är organiserad i fem arbetslag. Skolan leds av en rektor som även ansvarar för enhetens fritidshem. Rektorn tillträdde tjänsten i samband med höstterminens start år 2013.

Skolinspektionen har tagit del av skolans egen sammanställning av måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen/kunskapskraven i årskurs 3 för åren 2009–2013. Sammanställningen visar att resultaten varierar mellan åren. År 2013 nås lägst resultat i ämnet svenska som andraspråk, där endast hälften av eleverna som läser ämnet når kunskapskraven. I ämnet svenska når 88,9 procent av eleverna kunskapskraven. Från och med år 2012 finns nationella kunskapskrav även i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Samtliga elever i årskurs 3 når kunskapskraven i dessa ämnen åren 2012 och 2013.

Skolans sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5 åren 2009–2011 och årskurs 6 åren 2012–2013 visar att resultaten varierar även här. År 2013 nås lägst resultat i ämnet svenska som andraspråk (81,2 procent) medan samtliga elever når kunskapskraven i ämnena hem- och konsumentkunskap samt modersmål.

Helhetsbedömning

Utmärkande för Fågelbärets skola är att personal och elever arbetar genomtänkt och på olika sätt för att skapa en trygg miljö fri från kränkningar. Skolan har ett väl utvecklat förebyggande arbete mot kränkande behandling som är väl känt bland både elever och personal. Däremot behöver skolans plan mot kränkande behandling förbättras.

Skolan arbetar medvetet med att synliggöra elevernas kunskapsutveckling bland annat genom att tillsammans med eleverna kontinuerligt utvärdera elevernas kunskaper. I kollegiet finns en trygghet i att våga försöka förändra och att ta till sig av sina kollegors lyckade metoder. Bland annat är det flera lärare som i sin undervisning låter eleverna använda sig av små whiteboardtavlor, detta för att locka eleverna till att delta än mer aktivt i undervisningen samtidigt som det är ett effektivt sätt för läraren att stämma av alla elevers kunskaper i klassen.

Rektorn har påbörjat arbetet med att systematisera skolans kvalitetsarbete, vilket dock ännu inte till fullo har implementerats. Skolans rutiner kring bland annat mötesstruktur har förändrats och personalen kan se att kvaliteten i det egna arbetet höjs. Personalen har ett gott stöd av rektorns pedagogiska ledarskap, men rektorn måste även se till att organisationen av undervisningen medför att elever får undervisning av lärare med rätt ämneskompetens.

Av tillsynen framgår att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven eller uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ges särskilt stöd. Skolan arbetar medvetet kring särskilt stöd genom bland annat extra insatser för de elever som inte har svenska som modersmål. Skolan ger däremot inte den särskilda stödåtgärden studiehandledning på modersmål trots att det finns elever som är i behov av den åtgärden.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 april 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det.

Motivering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. I Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2009:15) med kommentarer för utbildning av nyanlända elever, betonas vikten av att skolan arbetar medvetet med att underlätta lärandet i alla ämnen för den nyanlända eleven.

Enligt rektorn finns det i Fågelbärets skola elever som inte ges studiehandledning på modersmålet, trots att det finns ett behov av det.

Skolinspektionen konstaterar mot bakgrund av detta att inte alla elever som behöver studiehandledning på modersmålet får detta.

Författning

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen utifrån skolans resultat och att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, framgår bland annat att rektorn bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Vid Skolinspektionens besök pågick ett arbete med att implementera ett mer systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete. Av tillsynen framgår att rektorn tillsammans med skolans lärare bedriver ett aktivt arbete för att utveckla verksamheten på Fågelbärets skola. Rektorn deltar i skolans olika personalmöten och leder de pedagogiska diskussionerna. Bland annat har kommunens kunskapsresultat diskuterats och föranlett att skolan har påbörjat diskussioner kring kvaliteten av undervisningen samt bedömningen av elevers kunskaper. Dock saknas analys av skolans egna resultat och vidare saknas dokumentation som ger en samlad bild av skolans resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete.

Rektorn har påbörjat ett arbete att systematisera skolans kvalitetsarbete men Skolinspektionen bedömer att det vid tiden för tillsynen finns brister. Sammanställning, uppföljning och analys av skolans resultat sker inte i tillräcklig omfattning. Vidare saknas dokumentation av kvalitetsarbetet på skolnivå.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Västerviks kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn utgår från barnets bästa vid beslut om tjänstefördelning vid skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorn som beslutar om skolenhetens inre organisation. Till beslut om den inre organisationen hör beslut om tjänstefördelning och hur personalen ska arbeta utifrån vilken utbildning de har. Av skollagen framgår vidare att i all utbildning och annan verksamhet som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Fram till 1 juli 2015 finns dock övergångsbestämmelser som gör det möjligt för även en obehörig lärare att bedriva undervisning i viss omfattning.

Tillsynen visar att det finns lärare på Fågelbärets skola som undervisar i ämnen som de inte har utbildning för. Även om det fortfarande finns ett utrymme i författningarna att

använda obehöriga lärare måste, enligt Skolinspektionen, rektorn alltid beakta barnets bästa. Detta innebär att rektorn har en skyldighet att organisera utbildningen på ett sådant sätt att elevernas rätt till undervisning av behöriga lärare är den primära utgångspunkten för tjänstefördelningen på skolan. Det sätt som undervisningen är organiserad på Fågelbärets skola medför att elever under ett par år av sin grundskoletid, i vissa ämnen, undervisas av lärare som saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen. Detta trots att det finns lärare anställda på skolan med sådan behörighet.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte beslutat om skolans inre organisation och tjänstefördelning utifrån barnets bästa.

Författning

1 kap. 10 § skollagen

2 kap. 10, 13 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Västerviks kommun en anmärkning.

Västerviks kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 15 april 2014.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist/brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Planen mot kränkande behandling synliggör inte skolans olika verksamheter och anger inte vilka förebyggande insatser som ska vidtas utifrån de specifika förhållanden som råder. Vidare innehåller inte planen någon redogörelse för de åtgärder som vidtagits föregående år och vilka prioriterade åtgärder som skolan avser påbörja eller genomföra under pågående läsår.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Som ett led i ett systematiskt arbete med att förhindra kränkande behandling är en plan ett viktigt instrument och planen kan ses som en dokumentation av det arbete som utförs och de rutiner som upprättats. Arbetet med att motverka kränkande behandling måste utgå från en kartläggning som visar varje verksamhets specifika behov och förutsättningar. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att huvudregeln är att det

ska finnas en plan för varje enskild verksamhet". Om ett samlat dokument upprättas som är avsett att omfatta alla skolformerna och för fritidshemmet måste de förhållanden som gäller elevgrupper, lokaler, personal och verksamhet och som är specifika för varje skolform och för fritidshemmet avspeglas i arbetet och tydligt framgå av planen.

Varje år upprättas en plan mot kränkande behandling på Fågelbärets skola. Planen uppfyller till stora delar författningarnas krav. Enligt uppgifter från skolan gäller planen för alla skolans verksamheter. Varken i den kartläggande eller förebyggande delen av planen görs dock någon skillnad mellan de olika verksamheterna i skolan. Det framgår inte heller av planen vilka åtgärder som är aktuella under det pågående läsåret. Av planen framgår inte heller hur föregående års planerade åtgärder för att förebygga och förhindra kränkningar har genomförts.

Av tillsynen framgår, genom bland annat intervjuer med rektorn, personal och elever, att eleverna är trygga på skolan. Skolan genomför olika aktiviteter för att främja likabehandling och förebygga och motverka kränkande behandling. Exempel på en konkret åtgärd är att skolans personal detta läsår lägger extra tonvikt vid att informera både elever och föräldrar om att kränkningar kan förekomma via internet och sms. Åtgärderna har enligt personalen på skolan gett resultat och inneburit att skolan har haft färre rapporteringar om kränkningar. Dessa åtgärder har emellertid inte redovisats i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Mot bakgrund av att skolan bedriver ett mycket målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarig och tilldelar huvudmannen en anmärkning. Rektor förutsätts rätta bristen och någon redogörelse behöver därför inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

6 kap. 6–8 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Anette Bergstrand och Camilla Landgren samt undervisningsråd Johan Nilsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Malin Lundquist
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.